

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie: „Europejski Ochotniczy Korpus Pomocy Humanitarnej – umożliwianie i pobudzanie udziału obywateli ze wszystkich państw członkowskich UE” (opinia rozpoznawcza na wniosek prezydencji litewskiej)

(2014/C 67/03)

Sprawozdawca: **Giuseppe IULIANO**

Dnia 15 kwietnia 2013 r. prezydencja litewska, działając na podstawie art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie:

„Europejski Ochotniczy Korpus Pomocy Humanitarnej – umożliwianie i pobudzanie udziału obywateli wszystkich państw członkowskich UE”

(opinia rozpoznawcza na wniosek prezydencji litewskiej).

Sekcja Stosunków Zewnętrznych, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 25 września 2013 r.

Na 493. sesji plenarnej w dniach 16–17 października 2013 r. (posiedzenie z 16 października) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny 110 głosami – 2 osoby wstrzymały się od głosu – przyjął następującą opinię:

Wstęp

Od początku swego istnienia Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny zwraca szczególną uwagę na wolontariat, gdyż jest on praktycznym wyrazem działalności obywateli na rzecz solidarności, spójności społecznej i doskonalenia społeczeństw, w których wykonują oni swe zadania. Mówi się, że wolontariat „wyraża nadwyżkę dobrej woli społeczeństwa” i że jest oczywistym odzwierciedleniem wartości stanowiących podstawę Unii Europejskiej.

EKES podejmował w różnych opiniach kwestie związane z wolontariatem zarówno na poziomie krajowym, jak i transgranicznym w UE. Był on *de facto* pierwszą instytucją UE, która zaproponowała ogłoszenie Europejskiego Roku Wolontariatu. Sporządził również opinie w sprawie roli społeczeństwa obywatelskiego w działaniach zewnętrznych UE i we współpracy na rzecz rozwoju.

Z tego względu zawarcie w art. 214 ust. 5 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej specjalnej wzmianki o ustanowieniu Europejskiego Ochotniczego Korpusu Pomocy Humanitarnej (EVHAC), który później został nazwany inicjatywą UE Aid Volunteers, a także proces zapoczątkowany w celu rychłego przyjęcia rozporządzenia regulującego wprowadzenie tej inicjatywy, sprawiają, że stosowne jest zajęcie przez EKES stanowiska umożliwiającego uwzględnienie poglądów europejskiego społeczeństwa obywatelskiego w rozporządzeniu i w późniejszym procesie jego wdrażania.

1. Wnioski i zalecenia

1.1 EKES ocenia pozytywnie utworzenie Europejskiego Ochotniczego Korpusu Pomocy Humanitarnej (EVHAC) czy też EU Aid Volunteers, gdyż może on służyć promowaniu udziału europejskich obywateli w działalności humanitarnej, zwłaszcza za pośrednictwem organizacji społeczeństwa obywatelskiego, takich jak wyspecjalizowane organizacje pozarządowe (NGO).

1.2 EVHAC powinien być instrumentem wspierającym zaangażowanie w działalność humanitarną państw członkowskich, które mają mniej bogatą tradycję w tym zakresie. Dlatego też EKES proponuje, by rozważono wprowadzenie specjalnych działań wspierających zarówno udział wolontariuszy z tych krajów, jak i ich organizacje społeczne i humanitarne.

1.3 By zwiększyć poparcie obywateli dla pomocy humanitarnej i przyczynić się do uznania roli wolontariatu, EKES zaleca również rozważenie działań informacyjnych i uświadamiających adresowanych do ogółu społeczeństwa.

1.4 EKES popiera stanowisko wyrażone w Konsensusie europejskim w sprawie pomocy humanitarnej, dotyczące celów i środków działalności humanitarnej, i pragnie wyrazić przekonanie, że pomoc humanitarna obejmuje ochronę ofiar kryzysów humanitarnych i ich godności, a także poszanowanie ich praw.

1.5 EKES podkreśla tę szeroką koncepcję działalności humanitarnej, która wybiega znacznie poza zwykłe udzielanie pomocy, i przypomina konieczność przestrzegania zasad humanizmu, bezstronności, neutralności i niezależności, a także niezbędnych norm prawnych regulujących działalność humanitarną.

1.6 EKES pragnie zwrócić uwagę na prawdziwy charakter wolontariatu oraz na ryzyko pomylenia go z innymi rodzajami działalności o charakterze zarobkowym. W czasach takiego kryzysu gospodarczego, jak obecnie, ten właśnie aspekt nabiera szczególnego znaczenia zarówno wewnątrz Unii, jak i w ramach jej działań zewnętrznych.

1.7 EKES podkreśla, że różnice między przepisami poszczególnych państw członkowskich w dziedzinie wolontariatu mogą negatywnie wpłynąć na inicjatywę EU Aid Volunteers.

1.8 Wolontariuszy należy angażować zawsze w zależności od potrzeb, a także po dokonaniu analizy i oceny sytuacji oraz potrzeb ludności dotkniętej klęską żywiołową lub kryzysem o złożonym charakterze.

1.9 We wniosku dotyczącym rozporządzenia⁽¹⁾ podkreśla się potrzebę ustanowienia standardów dla wszystkich etapów udziału wolontariuszy. EKES podziela te obawy i proponuje, by standardy te opierały się na dobrych praktykach sektora działalności humanitarnej oraz na już istniejących inicjatywach w dziedzinie jakości.

1.10 Wolontariat polega na współpracy w ramach organizacji społecznych, a w mniejszym stopniu – także instytucji publicznych o charakterze obywatelskim. Jakość tych instytucji jest szczególnie istotna dla powodzenia działań. EKES zgadza się, że konieczne jest dążenie do ustanowienia mechanizmów certyfikowania organizacji, które opierałyby się na doświadczeniach i dorobku sektora działalności humanitarnej. Kryteria certyfikacji muszą być również możliwe do zastosowania – nawet gdyby miały zostać dostosowane – w organizacjach otrzymujących pomoc w krajach dotkniętych kryzysem.

1.11 EKES pragnie wyrazić przekonanie, że mechanizm certyfikacji powinien powstać w oparciu o wszystkie te doświadczenia i że przy jego wprowadzaniu trzeba zastosować główne kryteria w zakresie przejrzystości, wolnej konkurencji i równości szans oraz odpowiedzialności. Inicjatywa powinna zachęcać do udziału organizacje pozarządowe w krajach o mniej bogatej tradycji w tej dziedzinie.

1.12 EKES jest przekonany, że oprócz technicznego kształcenia zawodowego, które jest oczywiście istotne, należy uwzględnić i podnieść rangę uczenia wartości, poszanowania ludności dotkniętej kryzysem, wymiaru międzykulturowego, szacunku, aspektów psychospołecznych pomocy itd., czyli w skrócie – wielu zagadnień składających się na pomoc humanitarną, które wykraczają poza dziedzinę techniczną.

1.13 Jeżeli chodzi o udział przedsiębiorstw, które również mają doświadczenia w zakresie wolontariatu pracowniczego i innego, EKES uważa, że należy się nad nim dogłębnie zastanowić, oceniając również rolę małych i średnich przedsiębiorstw.

2. Uwagi ogólne

2.1 Chociaż wolontariat i działalność sektora wolontariackiego stanowią część wspólnotowego dorobku prawnego,

a instytucje europejskie od dziesięcioleci inicjują różne projekty i programy w tej dziedzinie, w Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej zawarto jedynie wzmiankę o wolontariacie w art. 214 ust. 5, w ustępie dotyczącym pomocy humanitarnej. Proponuje się w nim ustanowienie Europejskiego Ochotniczego Korpusu Pomocy Humanitarnej (EVHAC), by promować udział młodych Europejczyków w akcjach pomocy humanitarnej.

2.2 Pomijając zdziwienie, jakie z różnych względów wywołała ta wzmianka – jest to jedyne odniesienie do wolontariatu w Traktacie; działalność humanitarna stanowi być może jeden z najbardziej sprofesjonalizowanych obszarów współpracy; nie nawiązano do wolontariatu w innych dziedzinach, w których istnieją już doświadczenia europejskie, takich jak młodzież, polityka społeczna itp. – po wejściu w życie traktatu lizbońskiego instytucje UE zajęły się faktycznie wprowadzeniem tejże inicjatywy w życie. Komisja rozpoczęła zatem różne badania na temat wykonalności i możliwego oddziaływania inicjatywy, a także zapoczątkowano różne projekty pilotażowe, by wyciągnąć wnioski i zastosować je w praktyce⁽²⁾. Zmieniono między innymi nazwę inicjatywy na „Aid Volunteers” i poczyniono postępy w procesie omawiania rozporządzenia, które reguluje jej wdrażanie.

2.3 Komitet pragnie przypomnieć, że wolontariat był zawsze elementem działalności wielu europejskich organizacji społecznych, w związku z czym w pracach EKES-u zwracano uwagę na jego wspieranie, promocję itp.

2.4 Jednocześnie EKES przedstawił swoje stanowisko w wielu opiniach na temat aspektów współpracy na rzecz rozwoju i działań zewnętrznych UE, kładąc szczególny nacisk na kwestie związane ze swym mandatem, m.in. rolą społeczeństwa obywatelskiego, prawami pracy i prawami społecznymi.

2.5 Pomoc humanitarna jest jednym z elementów działań zewnętrznych UE, a także jednym z obszarów, w których najwyraźniej widać uczestnictwo i wiodącą rolę europejskiego społeczeństwa obywatelskiego. Ponad 47 % pomocy humanitarnej Komisji Europejskiej przepływa przez organizacje pozarządowe⁽³⁾, podobnie jest w większości państw członkowskich. Jak pokazują badania Eurobarometru⁽⁴⁾, jest to ponadto jedna z dziedzin polityki UE, która cieszy się największym poparciem ze strony europejskich obywateli.

⁽²⁾ DG ECHO zleciła sporządzenie trzech ocen perspektywicznych na ten temat w 2006 r., 2010 r. i 2012 r.: „Review concerning the establishment of a European Voluntary Humanitarian Aid Corps” w 2006 r., „Review concerning the establishment of a European Voluntary Humanitarian Aid Corps – Final report” w 2010 r. oraz „Impact Assessment on the establishment of a European Voluntary Humanitarian Aid Corps” w 2012 r., w których przedstawiono różne wnioski.

⁽³⁾ Dane ze sprawozdania ECHO z 2012 r., http://ec.europa.eu/echo/files/funding/figures/budget_implementation/AnnexV.pdf.

⁽⁴⁾ Eurobarometr z marca 2012 r. dotyczący tej kwestii wskazuje, że 88 % europejskich obywateli popiera przeznaczenie przez Unię Europejską środków na tę działalność: http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_384_en.pdf, http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_383_en.pdf.

⁽¹⁾ Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Europejski Ochotniczy Korpus Pomocy Humanitarnej EU Aid Volunteers (COM(2012) 514 final).

2.6 Od 1996 r., kiedy przyjęto rozporządzenie (WE) nr 1275/1996, Komisja Europejska dysponuje solidnymi podstawami do działalności humanitarnej, które uzupełniono następnie o Konsensus europejski w sprawie pomocy humanitarnej, podpisany w 2007 r. przez trzy instytucje (Radę, Komisję i Parlament). W dokumencie tym przedstawiono ogólne ramy polityki w zakresie pomocy humanitarnej. Omówiono w nim również wspólną wizję, cele polityczne i zasady pomocy humanitarnej UE oraz przedstawiono wizję UE reagującej na potrzeby ludzkie bardziej jednomyślnie i skutecznie. Zdefiniowano również rolę państw członkowskich i wspólnych instytucji. Ponadto w art. 214 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) stwierdzono, że pomoc humanitarna jest niezależną polityką.

2.7 EKES zgadza się ze stwierdzeniem zawartym w Konsensusie europejskim w sprawie pomocy humanitarnej, że „celem pomocy humanitarnej UE jest zapewnienie działań w sytuacjach kryzysowych, działań, które będą oparte na potrzebach i których celem będzie ochrona życia, zapobieganie ludzkiemu cierpieniu i łagodzenie go, a także zachowanie godności ludzkiej zawsze, gdy pojawi się taka potrzeba, w sytuacjach gdy rządy i podmioty lokalne są przeciążone, niezdolne lub niechętnie do podjęcia działań. Pomoc humanitarna UE obejmuje działania w zakresie wsparcia, pomocy doraźnej i ochrony, których celem jest ratowanie i ochrona życia w sytuacji kryzysu humanitarnego lub bezpośrednio w ich następstwie, ale również działania służące ułatwianiu lub uzyskiwaniu dostępu do ludzi znajdujących się w potrzebie i służące swobodnemu przekazywaniu pomocy. Pomoc humanitarna UE jest dostarczana w odpowiedzi na sytuacje kryzysowe spowodowane przez człowieka (w tym złożone sytuacje kryzysowe) i na katastrofy naturalne, w zależności od potrzeb”⁽⁵⁾. EKES ocenia bardzo pozytywnie odniesienia do ochrony ofiar i godności ludzkiej, zakładając, że wykracza ona poza zwykłą koncepcję pomocy jako takiej.

2.8 Dlatego też EKES podkreśla – abstrahując od międzynarodowego prawa humanitarnego, które określa prawa ofiar, lub od europejskich instrumentów prawnych wymienionych powyżej – że dla niektórych uznanych organizacji humanitarnych, takich jak Lekarze bez Granic, „akcja humanitarna jest aktem solidarności społeczeństwa obywatelskiego dla społeczeństwa obywatelskiego i człowieka dla człowieka w celu ochrony życia i złagodzenie cierpienia; w przeciwieństwie do innych rodzajów pomocy nie zmierza ona do przemiany społeczeństwa, lecz do przezwyciężenia okresu krytycznego; jest to zobowiązanie na rzecz ludzi, a nie państw”. Społeczeństwo obywatelskie odgrywa kluczową rolę w pomocy humanitarnej.

2.9 EKES pragnie zwrócić uwagę, że w ostatnich dziesięcioleciach zmieniła się koncepcja pomocy humanitarnej i że obejmuje ona aspekt zapobiegania kryzysom, ograniczania ryzyka, pomocy, ochrony oraz rehabilitacji po klęsce żywiołowej lub po wojnie. Za pośrednictwem Konsensusu europejskiego w sprawie pomocy humanitarnej wiodącą rolę w tym zakresie odgrywała sama Unia Europejska. Jednocześnie pomoc humanitarna nie

koncentruje się wyłącznie na zaspokojeniu potrzeb, lecz obejmuje również elementy podejścia opartego na poszanowaniu praw i dążenia do przywrócenia godności osób. EKES może wnieść szczególny wkład w koncepcję podejścia opartego na prawach człowieka.

2.10 EKES podkreśla również, że Konsensus europejski w sprawie pomocy humanitarnej bądź inicjatywa EU Aid Volunteers mogą przyczynić się do włączenia w działalność humanitarną państw członkowskich, które mają niewielką tradycję w tym względzie, lecz dysponują dużym potencjałem, by zapewnić nową wizję, dynamikę, a także wolontariuszy. Propagowanie działalności wolontariackiej obywateli z całej Unii Europejskiej w ramach akcji humanitarnych powinno być jedną z możliwości, jakie oferuje inicjatywa EU Aid Volunteers.

2.11 EKES przyjmuje zatem z zadowoleniem inicjatywę EU Aid Volunteers i pragnie włączyć się w proces opracowywania rozporządzenia w sprawie tejże inicjatywy, omawiając przede wszystkim te aspekty, które najściślej wiążą się z misją i doświadczeniem EKES-u jako unijnego organu doradczego europejskiego społeczeństwa obywatelskiego.

3. Wolontariat w ramach pomocy europejskiej

3.1 EKES uważa za właściwe definicje wolontariatu przedstawione we wniosku dotyczącym rozporządzenia i zawarte w innych opiniach. EKES pragnie zwrócić uwagę na prawdziwy charakter wolontariatu oraz na ryzyko pomylenia go z innymi rodzajami działalności o charakterze zarobkowym. W czasach takiego kryzysu gospodarczego, jak obecnie, ten właśnie aspekt nabiera szczególnego znaczenia zarówno wewnątrz Unii, jak i w ramach jej działań zewnętrznych. Dlatego też EKES proponuje, by w niektórych wypadkach oceniono ewentualny wpływ gospodarczy europejskiego wolontariatu w krajach otrzymujących pomoc.

3.2 EKES przypomina, że potrzebna jest spójność przepisów dotyczących wolontariatu w Unii Europejskiej, a przede wszystkim tych dotyczących działalności międzynarodowej wolontariuszy. Podkreśla, że różnice między ramami prawnymi w państwach członkowskich w dziedzinie wolontariatu mogą negatywnie wpłynąć na inicjatywę EU Aid Volunteers⁽⁶⁾.

3.3 Jednocześnie EKES jest przekonany, że tego rodzaju inicjatywa powinna sprzyjać włączeniu państw członkowskich, które mają mniej bogatą tradycję na tym polu, do wolontariatu i pomocy humanitarnej. Powinna ponadto umożliwiać udział organizacji z tych krajów i przyczyniać się do udziału wolontariuszy z całej UE zgodnie z zasadą równości szans. EKES proponuje, by zrealizowano specjalne działania na rzecz promowania udziału zarówno organizacji, jak i wolontariuszy z państw członkowskich o niższym wskaźniku uczestnictwa w akcjach humanitarnych.

⁽⁵⁾ Artykuł 8 konsensusu (Dz.U. C 25 z 30.1.2008, s. 1–12). Konsensus dotyczy również takich inicjatyw, jak projekt Sphère, które określają prawa ludności w sytuacji kryzysu humanitarnego oraz ich ochronę. „Karta praw humanitarnych” i podstawowe standardy w ramach projektu Sphère.

⁽⁶⁾ Opinia EKES-u w sprawie komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów „Komunikat w sprawie polityki UE i wolontariatu: uznanie i propagowanie wolontariatu transgranicznego w UE”, COM(2011) 568 final, Dz.U. C 181 z 21.6.2012, ss. 150–153.

3.4 Chociaż początkowo w propozycji TFUE ograniczono się do kwestii pomocy humanitarnej, to w rzeczywistości spora część finansowanych projektów pilotażowych oraz zadań przydzielonych wolontariuszom dotyczy w większym stopniu współpracy na rzecz rozwoju, ograniczenia ryzyka klęsk żywiołowych, remontu i odbudowy, łagodzenia sytuacji, odporności itp. EKES uważa, że takie dostosowanie było logiczne, i proponuje, by zastanowiono się nad sposobem, w jaki w przyszłości akcje humanitarne mogą się rozwijać w ramach współpracy UE na rzecz rozwoju.

3.5 Prace wolontariuszy w ramach europejskiej pomocy humanitarnej i – ogólnie mówiąc – współpracy na rzecz rozwoju powinny być spójne z pozostałymi działaniami instytucji UE, a także je uzupełniać i się z nimi łączyć. EKES uważa, że wolontariusze mogą być przydatni w innych obszarach współpracy międzynarodowej na rzecz rozwoju, lecz do ich udziału trzeba podejść z ostrożnością (na podstawie zasady „nie szkodzić”) lub przezornością, ograniczając sytuacje, w których można zaangażować wolontariuszy.

3.6 EKES popiera zatem fakt, że Parlament Europejski ograniczył możliwości udziału wolontariuszy w wypadku konfliktu, zagrożenia bezpieczeństwa lub złożonej sytuacji kryzysowej. Pierwzoplanowe znaczenie musi mieć bezpieczeństwo osób korzystających z pomocy, wolontariuszy i ogólnie pracowników, zwłaszcza w sytuacjach, w których prowadzi się akcje humanitarne.

3.7 W tym kontekście EKES proponuje, by poczyniono postępy w sporządzaniu wykazu najbardziej odpowiednich rodzajów projektów, w które można włączyć wolontariuszy, lub przynajmniej bardziej rygorystycznie ustalono rodzaje działań, w których nie powinni oni uczestniczyć. Działalność humanitarna jest bardzo szeroka i różnorodna, w związku z czym w jej ramach należy poszukiwać takich warunków, w których wolontariat jest najbardziej stosowny.

3.8 EKES przyjmuje również z zadowoleniem fakt, że wykroczone poza ramy wolontariatu dla młodzieży przedstawione w Traktacie; obecnie stosuje się bardziej realistyczne podejście obejmujące różne rodzaje działalności, wymagane umiejętności, wartości itp. Zdaniem Komitetu trzeba dążyć do osiągnięcia odpowiedniej równowagi płci w ramach tego projektu.

4. Wyzwania związane z realizacją inicjatywy EU Aid Volunteers

4.1 Instytucje UE przedstawiły ostrożne podejście do wprowadzenia w życie inicjatywy EU Aid Volunteers. Ocena projektów pilotażowych i dotychczas zrealizowanych inicjatyw powinna mieć zasadnicze znaczenie dla planowania i realizacji przyszłych wyzwań. Wyniki oceny należy udostępnić wszystkim zainteresowanym stronom; należy też przedyskutować wyciągnięte z niej wnioski.

4.2 Wolontariuszy należy angażować zawsze w zależności od potrzeb i wymagań, a także po dokonaniu analizy i oceny

sytuacji oraz potrzeb ludności dotkniętej klęską żywiołową lub złożonym kryzysem. Istotne jest powiązanie z mechanizmami koordynacji zarówno na szczeblu europejskim (COHAFA, mechanizmy DG ECHO itd.), jak i międzynarodowym, za pośrednictwem Biura ds. Koordynacji Pomocy Humanitarnej (OCHA).

4.3 Konieczne jest również ustanowienie jasnych mechanizmów wraz z wyspecjalizowanymi sieciami w sektorze pomocy humanitarnej (chwilowo), takimi jak m.in. Międzynarodowa Federacja Stowarzyszeń Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca, VOICE (Organizacje Wolontariackie na rzecz Współpracy w Sytuacjach Kryzysowych) bądź Międzynarodowa Rada ds. Organizacji Wolontariackich (ICVA).

4.4 We wniosku dotyczącym rozporządzenia podkreśla się potrzebę ustanowienia standardów dla wszystkich etapów mobilizacji wolontariuszy w krajach trzecich. EKES podziela te obawy i sugeruje, by standardy te opierały się na dobrych praktykach sektora działalności humanitarnej oraz na już istniejących, odpowiednich inicjatywach w dziedzinie jakości (7).

4.5 W ramach tych norm szczególne znaczenie należy nadać kwestiom bezpieczeństwa oraz zapewnienia wystarczających warunków do tego, by wolontariusze mogli wykonywać swą pracę i wносить wartość dodaną do projektów humanitarnych.

4.6 Wolontariat polega na współpracy w ramach organizacji społecznych, a w mniejszym stopniu także instytucji publicznych o charakterze obywatelskim. Jakość tych instytucji jest szczególnie istotna dla powodzenia działań. EKES zgadza się, że konieczne jest dążenie do ustanowienia mechanizmów certyfikacji organizacji, które opierałyby się na doświadczeniach i dorobku sektora działalności humanitarnej. Proponuje zatem przeanalizowanie i ocenienie doświadczeń zgromadzonych przez DG ECHO dzięki umowom ramowym o partnerstwie z organizacjami pozarządowymi i agencjami ONZ (8).

4.7 EKES pragnie wyrazić przekonanie, że mechanizm certyfikacji powinien powstać w oparciu o wszystkie te doświadczenia i że przy jego wprowadzaniu trzeba zastosować główne kryteria w zakresie przejrzystości, wolnej konkurencji i równości szans oraz odpowiedzialności. Inicjatywa powinna zachęcać do udziału organizacje pozarządowe w krajach o mniej bogatej tradycji w tej dziedzinie. W tym celu EKES proponuje, by w tych państwach członkowskich opracowano konkretne działania na rzecz rozpowszechnienia inicjatywy EU Aid Volunteers i akcji humanitarnych.

(7) EKES proponuje, by w sposób szczególnie monitorowano inicjatywę dotyczącą wspólnych norm (JSI), realizowaną za pomocą trzech najistotniejszych inicjatyw na rzecz poprawy akcji humanitarnych: projektu Sphère, inicjatywy HAP (Międzynarodowego Stowarzyszenia na rzecz Rozliczalności Akcji Humanitarnych) i Kodeksu postępowania People in Aid.

(8) Należy również monitorować poddawane obecnie dyskusji propozycje Komitetu Sterującego ds. Pomocy Humanitarnej, a także przeanalizować mechanizmy akredytacji uruchomione w niektórych państwach członkowskich, by poszukiwać spójnych podejść i uniknąć powielania działań.

4.8 Kryteria certyfikacji muszą być również możliwe do zastosowania – nawet gdyby miały zostać dostosowane – w organizacjach będących beneficjentami pomocy w krajach *dotkniętych kryzysem*. Budowanie zdolności organizacji otrzymujących pomoc powinno być priorytetem i obejmować pomoc techniczną, logistyczną oraz finansową w ramach projektu. Inicjatywa może być instrumentem wsparcia partnerów z Południa i przyczynić się do wzmocnienia społeczeństw przyjmujących. EKES jest szczególnie uwrażliwiony na tę tematykę, w związku z czym przyjął wiele opinii w tej dziedzinie ⁽⁹⁾.

4.9 EKES podkreśla charakter obywatelski, jaki powinny mieć instytucje wysyłające i przyjmujące wolontariuszy, gdyż jest to sposób zagwarantowania zachowania zasad i wartości humanitarnych, a także ich przyjęcia przez społeczności dotknięte kryzysem.

4.10 Jeżeli chodzi o udział przedsiębiorstw, które również mają doświadczenia w zakresie wolontariatu pracowniczego itp., EKES uważa, że należy się nad nim dogłębnie zastanowić w celu zaproponowania mechanizmów uczestnictwa. W każdym razie jest zdania, że trzeba również wspierać rolę małych i średnich przedsiębiorstw, a nie tylko – jak czasami miało to miejsce – dużych korporacji, które dysponują działaniami społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw itp.

4.11 Szkolenie kandydatów do udziału w inicjatywie EU Aid Volunteers jest konieczne do zagwarantowania sprawnego przebiegu działań. EKES jest przekonany, że oprócz technicznego kształcenia zawodowego, które jest oczywiście istotne, należy uwzględnić i podnieść rangę uczenia wartości, poszanowania ludności dotkniętej kryzysem, wymiaru międzykulturowego, szacunku, aspektów psychospołecznych pomocy itd., czyli w skrócie – wielu zagadnień składających się na pomoc humanitarną, które wykraczają poza dziedzinę techniczną. Cechą wyróżniającą akcje humanitarne jest właśnie nacisk na zasady i wartości, który musi mieć kluczowe znaczenie w szkoleniu wolontariuszy.

4.12 Dlatego też należy uwzględnić podmioty, które zdobyły już doświadczenie w różnych państwach członkowskich, a także sieci kształcenia o zasięgu europejskim, nie tylko o charakterze uniwersyteckim, lecz również takich, które powstały z instytucji niedochodowych. Szczególną uwagę należy zwrócić na ocenę działań szkoleniowych, które uwzględniono w już zrealizowanych projektach pilotażowych. EKES zachęca do jak najszybszego zgromadzenia dobrych praktyk w tej dziedzinie, które mogłyby posłużyć za punkt odniesienia (*benchmarks*) dla przyszłych propozycji.

4.13 We wniosku dotyczącym rozporządzenia rozważa się stworzenie bazy danych, w której można by zamieścić nazwiska potencjalnych wolontariuszy. Następnie byłoby oni angażowani poprzez akredytowane organizacje lub, ewentualnie, służby Komisji. EKES pragnie zwrócić uwagę na fakt, że przyjęcie wolontariusza do organizacji nie zależy wyłącznie od wymogów technicznych, lecz również od wyznawania pewnych wspólnych wartości oraz od akceptacji m.in. zakresu uprawnień i zadań danej instytucji. Dlatego też bez względu na to, jaka będzie ostateczna forma bazy danych dotyczących wolontariuszy, którą stworzy Komisja Europejska, EKES jest przekonany, że ten aspekt należy wziąć pod uwagę.

4.14 Wdrożenie inicjatywy EU Aid Volunteers jest okazją, by poszerzyć działania uświadamiające i edukacyjne dla obywateli europejskich w zakresie solidarności, potrzeby utrzymania przepływu pomocy w czasie kryzysu, a także promocji uniwersalnych wartości. Oprócz samego wyeksponowania działań, EKES pragnie podkreślić – jak czynił to w innych opiniach – potrzebę zacieśnienia więzi z obywatelami. Dla tego zadania kluczowe znaczenie mają organizacje społeczeństwa obywatelskiego, z których wiele ma swoją reprezentację w EKES-ie. EKES opowiada się za tym, by działania uświadamiające koncentrowały się na państwach członkowskich, które do tej pory nie miały silnej tradycji w tej dziedzinie.

Bruksela, 16 października 2013 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Henri MALOSSE

⁽⁹⁾ Opinia EKES-u w sprawie zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego w politykę rozwojową UE oraz we współpracę na rzecz rozwoju, Dz.U. C 181 z 21.6.2012, ss. 28–34.